Valsts ieņēmumu dienests

Talejas iela 1, Rīga, LV-1978, tālr. 67122689, e-pasts vid@vid.gov.lv, www.vid.gov.lv

UZZIŅA

Rīgā

XX.XX.2026. Nr. X
Uz XX.XX.2026. Nr. b/n

Biedrībai A
Paziņošanai EDS

Par uzziņas sniegšanu

Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) ir izskatījis biedrības A (turpmāk – iesniedzējs), iesniegumu par uzziņas sniegšanu (turpmāk – iesniegums) un sniedz šādu uzziņu.

Iesniedzējs iesniegumā sniedz šādu faktu aprakstu.

Iesniedzējs lūdz sniegt uzziņu par ziedojumu izlietošanu, nodrošinot vienlīdzības principu sabiedriskā labuma organizācijā (SLO), un ziedotāja Uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojumiem.

Situācija: Iesniedzēju plānots reorganizēt par basketbola klubu, iegūstot sabiedriskā labuma organizācijas statusu. Mērķis ir finansēt jauniešu komandu, sedzot treniņu, transporta, naktsmītņu un turnīru izmaksas no nesaistītu uzņēmumu ziedojumiem (ziedots kopējam mērķim, nevis konkrētam bērnam).

Viens no spēlētājiem būs iesniedzēja valdes priekšsēdētāja bērns. Viņš komandā iekļauts pēc vispārējiem sportiskiem kritērijiem, atrodoties vienlīdzīgos apstākļos ar citiem.

Problēma: Sabiedriskā labuma organizāciju likums liedz mantu izmantot amatpersonu labumam. Taču komanda startē un funkcionē kā vienots veselums. Ja iesniedzējs apmaksā pilnas komandas dalību turnīrā, bet iesniedzēja valdes locekļa bērnam dalība (t.sk. viesnīca, lidojums) jāapmaksā iesniedzēja valdes loceklim pašam, bērns tiek finansiāli diskriminēts viņa vecāka brīvprātīgā sabiedriskā darba dēļ. Mērķis nav gūt priekšrocības, bet nodrošināt vienlīdzīgu atbalstu visiem.

Jautājumi:

1) Ja sabiedriskā labuma organizācijas iekšējos noteikumos definē caurspīdīgus un visiem vienādus kritērijus izdevumu segšanai, vai šīs kārtības vienlīdzīga piemērošana valdes locekļa bērnam ir uzskatāma par aizliegtu labuma gūšanu?

2) Vai Sabiedriskā labuma organizāciju likums pieprasa apzināti nostādīt sliktākos finansiālos apstākļos valdes locekļa bērnu, liedzot tiesības uz atbalstu (aviobiļetes, viesnīcas, inventārs), ko no sabiedriskā labuma organizācijas saņem citi bērni?

3) Ja valde apstiprina kopēju tāmi 10 spēlētāju braucienam, vai to drīkst pilnībā apmaksāt no ziedojumiem, neprasot valdes loceklim no savas kabatas segt bērna 1/10 daļu?

4) Kādu dokumentāciju VID iesaka (piem., neatkarīgu treneru atzinumi, iekšējie noteikumi), lai pārbaudē pierādītu, ka atbalsts saņemts objektīvu sportisku kritēriju, nevis radniecības rezultātā?

5) Vai aprakstītajā situācijā nesaistītam ziedotājam (sabiedrībai ar ierobežotu atbildību) saglabājas tiesības pilnā apmērā piemērot Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 12. panta nodokļa atvieglojumu?

VID, izvērtējis iesniedzēja iesniegumā sniegto faktu aprakstu un no minētajiem faktiem izrietošos konkrētos jautājumus, atbildes uz kuriem ir atkarīgas no to juridiska vērtējuma, sniedz šādu uzziņu.

Atbildot uz iesniedzēja 1. jautājumu, paskaidrojam.

Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 3. pantā noteikts, ka sabiedriskā labuma organizācijas ir biedrības un nodibinājumi, kuru statūtos, satversmē vai nolikumā norādītais mērķis ir sabiedriskā labuma darbība, kā arī reliģiskās organizācijas un to iestādes(turpmāk — reliģiskās organizācijas), kuras veic sabiedriskā labuma darbību, ja šīm biedrībām, nodibinājumiem un reliģiskajām organizācijām un to iestādēm piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss un ja tās izlieto savus ienākumus darbībām, kurām nav komerciāla rakstura (izņemot šā likuma 11. panta septītajā daļā minēto gadījumu) un kuras vērstas uz sabiedriskā labuma darbības nodrošināšanu, ievērojot šā likuma 11. un 12. pantā noteiktos ierobežojumus.

Savukārt Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 2. panta pirmā daļa noteikts, ka sabiedriskā labuma darbība ir tāda darbība, kas sniedz nozīmīgu labumu sabiedrībai vai kādai tās daļai, it sevišķi, ja tā vērsta uz labdarību, cilvēktiesību un indivīda tiesību aizsardzību, pilsoniskas sabiedrības attīstību, izglītības, zinātnes, kultūras un veselības veicināšanu un slimību profilaksi, sporta, tajā skaitā augstu sasniegumu sporta, atbalstīšanu, vides aizsardzību, palīdzības sniegšanu katastrofu gadījumos un ārkārtas situācijās, sabiedrības, it īpaši trūcīgo un sociāli mazaizsargāto personu grupu sociālās labklājības celšanu.

Atbilstoši Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 2. panta otrās daļas 2. punktam par sabiedriskā labuma darbību nav uzskatāma darbība tādā apjomā, kādā tā vērsta uz biedrības un nodibinājuma biedru vai dibinātāju un ar tiem saistītu personu privāto interešu un vajadzību apmierināšanu, izņemot darbību, ko veic biedrība vai nodibinājums, kas dibināts un darbojas, lai aizstāvētu sociāli mazaizsargāto personu grupu un trūcīgo personu un ģimeņu tiesības un intereses.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2005. gada 11. janvāra noteikumu Nr. 32 "Noteikumi par sociāli mazaizsargāto personu grupām" 2.15. apakšpunktu ir šādas sociāli mazaizsargāto personu grupas – bērni.

Līdz ar to bērni ir viena no sociāli mazaizsargāto personu grupām.

Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 11. panta pirmo daļu sabiedriskā labuma organizācijai ir pienākums izlietot savu mantu, pakalpojumu un finanšu līdzekļus attiecīgās organizācijas statūtos, satversmē vai nolikumā norādītajiem mērķiem.

Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 12. panta pirmajā un otrajā daļā noteikts, ka sabiedriskā labuma organizācijai aizliegts sadalīt savu mantu un finanšu līdzekļus starp dibinātājiem, valdes vai citu pārvaldes institūciju (ja tādas izveidotas) locekļiem, kā arī izmantot tā, lai tieši vai netieši gūtu labumu (galvojumus, aizdevumus, vekseļus, kā arī citus materiālus labumus). Šā panta pirmās daļas noteikums attiecas arī uz sabiedriskā labuma organizācijas dibinātāju, valdes vai citu pārvaldes institūciju (ja tādas izveidotas) locekļu laulātajiem, radiniekiem un svaiņiem, skaitot radniecību līdz otrajai pakāpei un svainību līdz pirmajai pakāpei.

Tādējādi, ja atbalsta saņemšanu nosaka personas atbilstība sociāli mazaizsargāto personu grupai un objektīvi atlases kritēriji, un paredzēts, ka atbalsts tiek sniegts komandas kopējo mērķu sasniegšanai un tās dalības nodrošināšanai, nevis atsevišķu personu individuālam labumam un atbilstoši radniecībai, tad atbalsta sniegšana komandas spēlētājiem, tostarp sabiedriskā labuma organizācijas valdes locekļa bērnam, nav uzskatāma par Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 12. pantā noteiktā aizlieguma pārkāpumu.

Sabiedriskā labuma organizācijas atbalsts piešķirams personai kā organizācijas noteiktās mērķa grupas dalībniekam, pamatojoties uz objektīviem un vienlīdzīgi piemērojamiem kritērijiem, nevis saistībā ar tās radniecību ar valdes locekli.

Sabiedriskā labuma organizācijas iekšējos noteikumos ir nosakāmi objektīvi, caurskatāmi un visiem komandas dalībniekiem vienādi kritēriji treniņu, transporta, naktsmītņu, dalības maksas un citu ar sporta aktivitātēm saistīto izdevumu segšanai, un šie kritēriji piemērojami vienādi visiem sportistiem, tostarp valdes locekļa bērnam, tādējādi šāda kārtības piemērošana pati par sevi nav uzskatāma par Sabiedriskā labuma organizāciju likumā aizliegtu labuma gūšanu.

Atbildot uz iesniedzēja 2. jautājumu, paskaidrojam.

Sabiedriskā labuma organizāciju likums neparedz pienākumu liegt valdes locekļa bērnam saņemt tādu pašu atbalstu kā citiem komandas dalībniekiem. Ja atbalsts sniegts visai jauniešu komandai vienlīdzīgi, atbilstoši sabiedriskā labuma organizācijas darbības mērķiem un bez īpašām priekšrocībām valdes locekļa bērnam, tas nav uzskatāms par Sabiedriskā labuma organizāciju likuma normu neievērošanu. Sabiedriskā labuma organizācijas resursi nav izmantojami valdes locekļa bērna privileģētam atbalstam ārpus vispārējiem komandas dalībniekiem piemērotajiem nosacījumiem.

Atbildot uz iesniedzēja 3. jautājumu, paskaidrojam.

Atbilstoši Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 9. panta pirmajai daļai ziedojums šā likuma izpratnē ir manta vai finanšu līdzekļi, kurus persona (ziedotājs) bez atlīdzības, pamatojoties uz savstarpēju vienošanos, nodod sabiedriskā labuma

organizācijai tās statūtos, satversmē vai nolikumā norādīto mērķu sasniegšanai un kuriem var piemērot nodokļu atvieglojumus.

Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 10. panta pirmajā daļā noteikts, ka ziedojums ar noteiktu mērķi ir mērķziedojums un tas izlietojams tikai līgumā paredzētajiem mērķiem. Mantas un finanšu līdzekļu bezatlīdzības nodošana nolūkā, kurš neatbilst sabiedriskā labuma organizācijas statūtos, satversmē vai nolikumā norādītajiem mērķiem vai kurš nav paredzēts ziedojuma saņēmēja sabiedriskā labuma darbībai, nav uzskatāma par ziedojumu.

Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 10. panta otrajā daļā noteikts, ka ziedojums, kuram nav noteikts izlietojuma mērķis vai par kura nodošanu nav noslēgts rakstveida līgums, ir vispārējs ziedojums, un tas izlietojams statūtos, satversmē vai nolikumā norādītajiem mērķiem.

Tādējādi, ja sabiedriskā labuma organizācijas valde ir apstiprinājusi tāmi 10 spēlētāju braucienam un izdevumi tiek segti visiem spēlētājiem vienlīdzīgi, sabiedriskā labuma organizācija ir tiesīga pilnībā segt ar braucienu saistītās izmaksas no ziedojumu līdzekļiem, ievērojot ziedojuma izlietojuma mērķi un nodrošinot, ka līdzekļi izmantoti sabiedriskā labuma organizācijas statūtos noteikto sabiedriskā labuma mērķu sasniegšanai.

Atbildot uz iesniedzēja 4. jautājumu, paskaidrojam.

Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 12. panta noteiktā aizlieguma ievērošanai – sabiedriskā labuma organizācijai ir aizliegts sadalīt savu mantu, pakalpojumu un finanšu līdzekļus starp dibinātājiem, valdes vai citu vadības institūciju locekļiem, viņu laulātajiem, radiniekiem līdz otrajai pakāpei un svaiņiem līdz pirmajai pakāpei, kā arī tos nedrīkst izmantot tā, lai viņi tieši vai netieši gūtu personīgu labumu. Lai pierādītu, ka valdes locekļa bērnam sniegtais atbalsts ir saistīts ar personas atbilstību organizācijas noteiktajai mērķa grupai un objektīviem sportistu kritērijiem, nevis radniecības faktu, sabiedriskā labuma organizācijas iekšējos dokumentos nosakāma skaidra, objektīva un caurskatāma atbalsta piešķiršanas kārtība.

Iekšējos dokumentos paredzami objektīvi un visām personām vienādi piemērojami atbalsta piešķiršanas kritēriji, lēmumu pieņemšanas kārtība un interešu konflikta novēršanas mehānismi, kas apliecina, ka atbalsts visiem komandas dalībniekiem tiek piešķirts saskaņā ar vienādiem nosacījumiem un objektīviem kritērijiem.

Dokumentācijas esība un tās atbilstība sabiedriskā labuma organizācijas iekšēji noteiktajai kārtībai pamato, ka sabiedriskā labuma organizācijas līdzekļi ir izlietoti sabiedriskā labuma mērķu sasniegšanai un nav radījuši aizliegtu labumu valdes loceklim vai ar viņu saistītai personai.

Atbildot uz iesniedzēja 5. jautājumu, paskaidrojam.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 12. panta pirmā daļa noteic, ka nodokļa maksātājs, kas ziedojis sabiedriskā labuma organizācijai (kurai šāds statuss piešķirts saskaņā ar Sabiedriskā labuma organizāciju likumu), budžeta iestādei, valsts muzejam - atvasinātai publiskai personai - vai valsts kapitālsabiedrībai, kura veic

Kultūras ministrijas deleģētas valsts kultūras funkcijas, ir tiesīgs pārskata gadā izvēlēties vienu no šādiem atvieglojumiem:

1) neiekļaut taksācijas perioda ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē ziedoto summu, bet ne vairāk kā piecu procentu apmērā no iepriekšējā pārskata gada peļņas pēc aprēķinātajiem nodokļiem;

2) neiekļaut taksācijas perioda ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekamajā bāzē ziedoto summu, bet ne vairāk kā divus procentus no iepriekšējā pārskata gadā kopējās darba ņēmējiem aprēķinātās bruto darba samaksas, no kuras samaksāti valsts sociālās apdrošināšanas maksājumi;

3) samazināt taksācijas periodā par pārskata gadā aprēķinātajām dividendēm aprēķināto uzņēmumu ienākuma nodokli par 85 procentiem no ziedotās summas, bet nepārsniedzot 30 procentus no aprēķinātās uzņēmumu ienākuma nodokļa summas par aprēķinātajām dividendēm.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 12. panta piektā daļa noteic, ka manta vai finanšu līdzekļi, kurus nodokļa maksātājs, pamatojoties uz līgumu, bez atlīdzības nodod šā panta pirmajā daļā minētajai organizācijai tās statūtos, satversmē vai nolikumā norādīto mērķu sasniegšanai, ir uzskatāmi par ziedojumu šā panta izpratnē, ja saņēmējam nav noteikts pretpienākums veikt darbības, kuras uzskatāmas par atlīdzību.

Atbilstoši Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 12. panta sestās daļas 1. punktam nodokļa atvieglojumu atbilstoši šā panta pirmajai daļai nepiemēro, ja ziedojuma mērķī, kas noteikts ziedojuma saņēmējam, ir ietverta tieša vai netieša norāde uz konkrētu ziedoto līdzekļu saņēmēju, kas ir ar ziedotāju saistīta persona, ziedotāja darbinieks vai šā darbinieka ģimenes loceklis,

Atbilstoši Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 12. panta sestās daļas 2. punktam nodokļa atvieglojumu atbilstoši šā panta pirmajai daļai nepiemēro, ja ziedojuma saņēmējs veic atlīdzības rakstura darbības, kas vērstas uz labuma gūšanu ziedotājam, ar ziedotāju saistītai personai vai ziedotāja radiniekam līdz trešajai pakāpei, vai laulātajam, vai nodrošina ziedotāja intereses, kas nav saistītas ar filantropiju.

Tādējādi iesniegumā aprakstītajā situācijā, ja ziedojuma mērķī netiek ietverta tieša vai netieša norāde uz konkrētu ziedoto līdzekļu saņēmēju, kas ir ar ziedotāju saistīta persona, ziedotāja darbinieks vai šā darbinieka ģimenes loceklis, kā arī ziedojuma saņēmējam netiek noteikts pretpienākums veikt darbības, kuras uzskatāmas par atlīdzību, tad kapitālsabiedrībai, kura ziedo sabiedriskā labuma organizācijai, ir tiesības piemērot uzņēmumu ienākuma nodokļa atvieglojumu ziedotājiem, ievērojot Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma 12. panta nosacījumus.

Sniedzot uzziņu, piemērotas šādas tiesību normas: Sabiedriskā labuma organizāciju likuma 2. panta pirmā daļa un otrās daļas 2. punkts, 3. pants, 9. panta pirmā daļa, 10. panta pirmā un otrā daļa, 11. panta pirmā daļa un 12. panta pirmā un otrā daļa; Ministru kabineta 2005. gada 11. janvāra noteikumu Nr. 32 “Noteikumi par sociāli mazaizsargāto personu grupām” 2.15. apakšpunkts; Uzņēmumu ienākuma nodokļa 12. panta pirmā, piektā daļa un sestās daļas 1. un 2. punkts.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101. panta ceturtajai daļai uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, tad uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1. panta otro daļu augstāka iestāde ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu. Ņemot vērā to, ka Valsts ieņēmumu dienestam attiecībā uz uzziņu apstrīdēšanu nav augstākas iestādes, šī uzziņa nav apstrīdama un pārsūdzama.

Ģenerāldirektora p.i. R. Zukuls

DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU